

Medias harselas med den alternative bransjen

Media har alltid elsket den alternative bransjen. Elsket – fordi den har vært så lett å forme til noe sensasjonelt mennesker vil lese om – på godt og vondt. På midten av 1970-tallet var jeg (Fride Aasen) student ved Norsk Akademi for Naturmedisin (NAN). Ved en forelesning uttalte daværende rektor ved NAN, Bjørn Olav Røssberg at han ikke likte medias, spesielt ukebladenes omtale av naturmedisin. Vi ble alle litt forbausset, for på den tiden var media full av lovord og skrev artikkel på artikkel om mirakuløse resultater. Så hva var det Røssberg ikke likte med det? Jo, at journalister aldri kunne forholde seg til fakta, de måtte alltid overdrive for å lage en «god historie». Folk slukte dette rått. Om det var fru Rasmussens leddgikt som gikk over på 2 behandlinger med akupunktur, eller Pål sin MS som ble bra etter han fikk noen urter. Hvem vil vel ikke få mer energi av en sukkerpille eller et nålestikk? Slik holdt media, spesielt ukepressen, på i mange år.

Som praktiserende naturterapeut på 80- og 90-tallet opplevde man et rush av mennesker som ville

ha samme behandling etter slike artikler i media. Det gikk ikke så bra, det var nemlig litt vanskelig å leve opp til disse mirakelhistoriene. For media hadde tatt noen snarveier og forholdt seg ikke helt til sannheten. Det ble liksom ikke noen god historie når man samtidig måtte fortelle om alt det andre man måtte gjøre for å bli bedre, slik som endring av kosthold og livsstil m.m. Slik som vi naturterapeuter alltid foreskrev. Det ville ikke media skrive om. Media ville ha det enkelt, og de ville alltid personifisere. Slik fikk man følelsene i sving hos leseren. De ville ha frem en person som hadde opplevd noe mirakuløst ved å bruke naturmedisin. Den faglige vinklingen forsvant, og synsingen overtok. For synsing er basert på følelser, ikke fakta.

Medias forenkling av naturmedisinen har fått store følger, mange feil har blitt gjort og folk sitter igjen med mange forvrengte sannheter om bransjen. Da det ble dårlig business å fortsette å skrive om mirakler (mirakler er som kjent ikke mirakler

>>>

A woman with curly hair, wearing a light blue button-down shirt, is shown from the chest up. She has a distressed expression, with her hand near her mouth as if biting her nails. Four hands from different people are pointing their index fingers towards her from the top and right sides of the frame. The background is a plain, light-colored wall.

” Journalister kunne
aldri forholde seg
til fakta, de måtte alltid
overdrive for å lage en
«god historie».

>>> når de skjer for ofte), snudde media og begynte nådeløst å rakke ned på naturmedisin. Med samme oppskrift. Det blir fortsatt tatt snarveier, det blir fortsatt personifisert. De forholder seg fortsatt ikke til faglige fakta. Men leseren kan fortsatt synse i vei, den veien journalisten har lagt opp til. Det selger!

En historie fra virkeligheten

Men det er det eneste som er virkelig i denne historien, resten er basert på løgn og bedrag.

Historien

Under falsk identitet bestiller en journalist time til sin datter hos en naturterapeut med den hensikt å lyve om datterens helsetilstand. Barnet som stilles til konsultasjon er heller ikke datteren hennes, men en som er instruert til å spille datteren og lyve om sin helsetilstand. Med skjult kamera blir hele konsultasjonen tatt opp, og etter en tur i produksjonsrommet blir noen små klipp fra denne konsultasjonen sendt på riksdekkende TV, i beste sendetid. Navnet og tittelen på terapeuten blir nevnt, filmen blir ikke sladdet.

Bakgrunnen

Episoden som ble sendt i programmet Helsekontrollen i vår, var et «bestillingsverk» fra Norsk Barnelegeforening (NBF). TV2 ble kontaktet av nevnte forening for å lage et program hvor ulike naturterapeuter, blant annet en biopat, ble filmet med skjult kamera. Foreningen ville med dette programmet starte en debatt om hvorvidt det skal forbys å la naturterapeuter behandle barn. Det er viktig å få frem formålet med programmet, hvor en aktørs standpunkt var å vise til feilaktig behandling og/eller analysering fra ulike terapeuter innenfor den alternative bransjen. Aktørens formål var å få frem at terapeuter innenfor den alternative bransjen er med på å sykeliggjøre barns helse, og gav media i oppdrag å lage et program som oppfylte dette ønske. «Piece of Cake» for media.

” Det kan være sannsynlig å anta at vedkommende terapeut ble stilt ledende spørsmål som skulle tilfredsstille bestillingsverkets hensikt. Når vi kun ser noen korte klipp i det viste TV-innslaget, kan disse enkelt ha blitt redigert slik at de bygger opp under formålet med bestillingsverket

Skjult kamera som metode

Så vidt oss bekjent er metoden juridisk lovlig for å få frem sannheter man ellers ikke ville fått. Når politiet eller media bruker skjult kamera mot kriminelle miljøer, gjør de det med den hensikt å bruke dette som bevismateriale i saker ved kriminelle handlinger. Skal disse opptakene vises offentlig skal personer involvert bli beskyttet for å unngå å bli gjenkjent og forhåndsdomt. I denne sammenhengen kan man undre seg hvorfor metoden som vanligvis anvendes til kriminelle miljøer har blitt valgt som eneste mulige metode. Det å behandle barn er ikke forbudt i Norge. Det å bruke analyseverktøy som terapeuten brukte i den filmede konsultasjon er heller ikke forbudt i Norge.

Den fullstendige konsultasjonen ble ikke vist i sin helhet, og vi vet derfor ikke om terapeuten har blitt bedt om å forklare sine funn eller om det er hele forklaringen omkring analysene vi ser i klippene. Det kan være

sannsynlig å anta at vedkommende terapeut ble stilt ledende spørsmål som skulle tilfredsstille bestillingsverkets hensikt. Når vi kun ser noen korte klipp i det viste TV-innslaget, kan disse enkelt ha blitt redigert slik at de bygger opp under formålet med bestillingsverket, spesielt om også spørsmålene som blir stilt legger opp til dette. Det som kommer frem i media angående konsultasjonen med «falsk» pasient ved hjelp av skjult kamera, gir et utilstrekkelig grunnlag å vurdere terapeutens diagnostiske informasjon og behandling på. Man bør i slike tilfeller heller vektlegge den enorme belastningen det er å bli fremstilt på riksdekkende TV med fullt navn og bilde, som en annen kriminell. Den valgte metoden er direkte krenkende og viser på ingen måte til hele sannheten omkring en terapeuts seriøsitet.

Media til angrep på enkeltmennesker

Biopaten som ble ufrivillig brukt i programmet, ble kort tid etter det skjulte opptaket av konsultasjonen informert om at materialet skulle brukes til programmet «Helsekontrollen». Han ble også oppfordret til å bli intervjuet som en del av programmet, samtidig som han ble invitert til ulike debattprogram i etterkant av visningen av programmet. Han fikk lite tid til forberedelser før han måtte stille opp, han fikk heller ikke se opptaket på forhånd. Om lignende situasjoner skjer innenfor helsevesenet, skoleverket, konserner eller organisasjoner, er det representanter for foreningene, sykehusene eller konsernene som svarer på TV – ikke enkeltansatte eller enkeltmedlemmer. Har en lege forårsaket noe klanderverdig, til og med tabber som kan ha forårsaket menneskers død, er det ikke legen som må uttale seg på TV, men en representant/pressetalsmann. Er det en kriminell det er snakk om, er det advokaten som uttaler seg. Grunnen til at man har slike representanter er nettopp for ikke å si noe som kommer uheldig ut. Her går media til angrep på enkeltpersoner uten trening i å takle slike situasjoner.

Sykeliggjøring - misforståelse av hva naturmedisin er

Noe av det NBF har vært opptatt av er at den alternative bransjen sykeliggjør barn. Vi mistenker selvfølgelig ikke NBF for ikke å ha de edleste hensikter, vi tror bare ikke at de vet hvilken resurs naturmedisin ville vært i behandling av barn. Vi kan ikke svare for hele bransjen, men kun for det vi representerer innen naturmedisin.

Biopati, eller biologisk medisin, har alltid vært opptatt av å vise til den bakenforliggende årsak til helseproblemer. Biopati har vært forut for sin tid når det gjelder sine teorier om hvordan mikroorganismer som lever i dysbiose med kroppen kan lede til kroniske sykdommer (1, 2). Vi har den oppfatning at sykdom utvikles når kroppen blir utsatt for flere belastninger enn det den evner å regulere. Dette er kjernen innenfor all behandling med klassisk naturmedisin, slik som innenfor Tradisjonell kinesisk medisin,

Ayurveda m.m. Sykdom oppstår når mengden av belastninger (fysiske, miljømessige, mikrobiologiske, arvelige osv.) overskrider den naturlige selvhelbredelsen (kroppens eget regulasjonssystem). Vi er derfor opptatt av å vite hva som belaster kroppen og å fjerne dette før sykdom utvikles. Alle analyser vi bruker er på bakgrunn av å finne ut hvilke belastninger kroppen har blitt utsatt for, for så å enten fjerne belastninger og/eller å styrke kroppens eget regulasjonssystem. Dette er ikke sykeliggjøring, men forebygging.

Folkeopplysningen

«Folkeopplysningen er en norsk faktaserie som har gått på NRK1 siden 2012. Programmet forsøker å granske ulike fenomener og oppfatninger som synes å ha fått et visst fotfeste i samfunnet» – kan vi lese på Wikipedia. Her kommer vi tilbake til sakens kjerne. Oppfatninger som synes å ha fått et visst fotfeste i samfunnet, leser vi. Kanskje basert på

medias enkle fremstilling av naturmedisin i utgangspunktet? Kanskje deres mirakelfremstilling for noen tiår siden? Gjennomgangstemaet i programmet Folkeopplysningen som omhandlet naturmedisin, var at «pasienter» gikk til en eller annen behandler som skulle behandle en vond skulder, en vond rygg eller lignende – med kun 1 behandling. I etterkant ble vedkommende intervjuet: «virket det»? Så kom dommen! Fra en fysiker med bakgrunn fra barne-tv.

Naturmedisin virker ikke slik

Naturmedisin virker ikke på den måten og har aldri gjort det. Her må media ha lest sine egne artikler fra 70- og 80-tallet. Naturmedisin er ikke det samme som symptombehandling, og har aldri vært ment å virke etter en behandling. Da må det nok sterkere lut til, og det må man i så fall få hos legen. Har man

>>>

” Media har i en årrekke harselert med naturmedisin og naturterapeuter, og det er opplagt at noe bør gjøres. Spørsmålet vi som faggruppe må stille oss, er hva vi selv kan gjøre for å få mer respekt i samfunnet og bedre kommunikasjon med både media og helsevesenet.

>>> en kronisk sykdom, må årsaken til denne behandles. Dette involverer som regel en grundig omstilling av flere faktorer som livsstil og kosthold, oppbygning av immunforsvaret og regulering av organsystemer som for eksempel fordøyelsen - i tillegg til eventuelle behandlinger (akupunktur, fotsoneterapi m.m.). Maten vi spiser, omgivelsene vi bor i, samt fordøyelsen vår (nedbrytning og opptak) er med på å danne det indre biologiske miljøet i kroppen vår. Dette miljøet vil i sin tur påvirke utallige mikroorganismer som lever på våre slimhinner, og som har livsviktige funksjoner. Alle norske barn lærer tidlig i livet at noen bakterier som ikke er så snille - liker sukker (Karius og Baktus). Flott kunnskap. Kosten vår påvirker bakterier, og bakterier påvirker helsen vår. Dette har naturmedisinen alltid sagt. Nå sier forskningen det også (1,2,3,4). Det er det vi står for og det er det som er vårt fag. Ikke fremstill oss som noe annet. Ikke bruk skolemedisinske meto-

der for å bekrefte eller avkrefte sannheten om naturmedisin. Det vil ikke virke! Det kan vi allerede si på forhånd. Når media lyver om årsaken til pasienters problemer, blir det vanskelig å være naturterapeut, for grunnlaget vi jobber ut fra blir endret.

Komplementærmedisin, stort i Europa

Europas største messe for Komplementærmedisin, Medizinische Woche, holder hus hver høst i Baden-Baden i Tyskland, <http://www.medwoche.de/englische-programm.htm>. I fjor feiret de 50-årsjubileum. Over 3000 leger fra hele verden samlet seg rundt tema «Komplementærmedisin». Her kommer forskere fra hele verden og legger frem sine teorier og funn innen naturterapi/biologisk medisin. Det holdes seminarer og kurs. Man debatterer og lærer av hverandre. Leger er med på kurs i mørkefeltmikroskopi og homøopati, urtekurs og mer avanserte behandlingsmetoder for alvorlige sykdommer. Man ønsker å finne ut av ting, å hjelpe mennesker til å få bedre helse. Tusenvis av leger fra hele verden bruker det vi kaller biologisk medisin (naturmedisin) i tillegg til sin egen praksis. Hvordan kan en fysiker fra barne-tv i Norge tro at han vet bedre? Eller en sommervikar-journalist fra VG? <https://tunmed.blog/2015/08/10/lurt-av-vg-igjen/>. Vi bare spør.

Hva kan vi lære av dette?

Siden media nå i en årrekke har harselert med naturmedisin og naturterapeuter, er det opplagt at noe bør gjøres. Spørsmålet vi som faggruppe må stille oss, er hva vi selv kan gjøre for å få mere respekt i samfunnet og bedre kommunikasjon med både media og helsevesenet.

Vi bør ta på alvor de tegn vi får fra aktører i helsemarkedet, slik som Norsk Barnelegeforening. Det hadde vært bra om de hadde sluppet å dra i gang prosesser med skjult kamera. Vi har ingen mis-

tanke om at de gjorde det med lett hjerte. I medieinnslaget med skjult kamera, blir det kun vist klipp fra bruk av et analyseapparat. Dette analyseapparatet er ikke en del av pensum i biopati, og det understrekes her at vi ikke har kjennskap til det gjeldende analyseapparatet, og da ikke kompetanse til å vurdere validiteten av det som kommer frem. Men man kan lett se for seg lignende problematikk med analyse- og behandlingsmetoder som fotsoneterapi, øreakupunktur, irisanalyse og mørkefeltmikroskopi, metoder som vi anvender - hvis man tar diverse uttalelser angående funn ut av sin kontekst. Det bør derfor diskuteres om man skal opplyse pasienten om funn fra analysene, når pasienten ikke har nok kunnskap om metodene og det i stedet kan oppstå misforståelser eller forvirring.

Det er imidlertid viktig at vi opplyser om hvilke teorier vårt fag er basert på. Et eksempel kan være å fortelle pasienten hvor viktig en god bakterieflora er for helsen, eller hva resultatet kan bli om man ikke endrer kost- og livstilsvaner. Vi vil sette fokus på det faktum at naturmedisin etter flere tiår har bidratt til å endre mange menneskers liv til det bedre, nettopp fordi vi har snakket om disse tingene. Det kan synes som en knivskarp balansegang mellom det å være informativ, og det å uttale seg på en slik måte at pasienten mener seg sykeliggjort. Her bør alle fagretninger samarbeide om å finne gode forklaringsmodeller for fagene våre. Man bør ha en intensjon om å samkjøre der forskjellige retninger innen naturmedisin overlapper hverandre, slik at vi ikke framstår fragmentert og forvirrende for andre.

Vilje til profesjonalisering

Myndighetene har uttrykt et tydelig ønske om økt kvalitet og profesjonalisering, blant annet gjennom Ot.pr. nr. 27, kapittel 11.3.6 om helsemyndighetenes samarbeid med utøverorganisasjonene:

Samtidig er det ønskelig fra myn-

MEDLEM AV BIOPATGRUPPEN I NNH:
Fride Aasen

MEDLEM AV BIOPATGRUPPEN I NNH:
Maria Hauge

MEDLEM AV BIOPATGRUPPEN I NNH:
Ånund Susort

dighetenes side å kunne gi styrings-signaler og incitamenter til utøverorganisasjonene, samt bidra til at utøverorganisasjonene selv driver frem en ønsket utvikling. Det gjelder på en rekke områder, for eksempel innen forskning, fagutvikling, utdanning - og organisasjonsutvikling. Videre ser departementet behovet for at en mer samlet bransje driver en helhetlig politikk- og fagutvikling på feltet, både internt blant alternati-ve behandles organisasjoner og eksternt ovenfor befolkningen og myndighetene.

Gjennom foreninger som Norske Naturterapeuters Hoved-organisasjon (NNH) blir det gjort mye viktig arbeid vedrørende krav til terapeutkompetanse som varetar pasientsikkerheten. Dessverre har både helseforvaltning og politikere sviktet når det gjelder å være støttende i dette arbeidet. 5) I et land

som Norge, hvor leger ikke har bakgrunn i komplementærmedisin, er det spesielt viktig at vi gjør det vi kan for å heve profesjonaliseringen av bransjen vår, da befolkningen helt klart ønsker et godt tilbud innen naturmedisin (<http://www.alternativ.no/art/?id=44>).

Utdanning gir pasienttrygghet

Et argument som kom frem i dialogmøtet mellom NNH og NBF i etterkant av medieinnslaget, er bransjens behov for regulering. Når bransjen ikke klarer å regulere seg selv innenfra, må den reguleres utenfra, uttalte representanten fra NBF. Her ser vi at behovet for skoler som tar utdanning på alvor og foreninger som setter krav til sine medlemmer er viktige aktører. Naturterapeuter bør aldri ta snarveier via korte og ufullstendige utdanninger som ikke gir god nok kompetanse til å behandle syke men-

nesker. Dette er særdeles viktig ved behandling av barn. Alle som skal «ta andre i kur» innen naturmedisin, må ha et godt kunnskapsgrunnlag som også omfatter medisinske fag i tillegg til naturmedisinske fag.

Naturmedisin fortjener å ha en plass innen helse-Norge som en god aktør med fokus på forebyggende medisin og naturlig helse, og hvor respekt og samarbeid er naturlig. Vi terapeuter må fortsette å jobbe via foreningene våre, og være informative om hva vi representerer. Så er det bare å håpe at media slutter å harselere med bransjen og henge ut både enkeltmennesker og bransjen som helhet.

**Maria Hauge,
Ånund Susort og Frida Aasen
biopat-gruppen NNH.**

Kilder: [1.] Forgiftet innenfra: <http://forskning.no/bakterier-immunforsvaret-sykdommer/2011/11/forgiftet-innenfra>. [2.] Bakterier, dødelige og nødvendige: <https://www.apollon.uio.no/tema/bakterier/>. [3.] Antibiotika kan ødelegge den moderne medisinen: http://www.apollon.uio.no/artikler/2014/3_antibiotika.html. [4.] Scientists show how antibiotics enable pathogenic gut infections: <http://med.stanford.edu/news/all-news/2013/09/scientists-show-how-antibiotics-enable-pathogenic-gut-infections.html>. [5.] <http://www.nnh.no/aktuelt/politisk-ansvar-for-pasientsikkerheten-i-norge/>